

Lausunto alkoholijuomien toimitusta koskevasta Lupa- ja valvontaviraston ohjeluonnoksesta

Diaarinumero: LVV-S/60079/2026

Yleistä

PAM pitää ohjeistusta onnistuneena. Siihen on kiteytetty kattavasti alkoholilain asettamat velvollisuudet sekä niiden rikkomisesta koituvat seuraamukset.

Luonnoksen haasteena on sen kieliasu. Ohjeen ymmärrettävyyttä vaikeuttavat paikoin pitkät, useita velvollisuuksia sisältävät virkkeet, passiiviset ilmaisut, joista on vaikea hahmottaa kenelle vastuu ensisijaisesti kuuluu, sekä se, että eri toimijoiden tehtäviä ja vastuita käsitellään samoissa tekstijaksoissa. Esimerkiksi toimitusluvanhaltijan ja alkoholijuoman toimittajan vastuiden erottaminen toisistaan voi olla paikoin vaikeaa.

Koska ohjetta on tarkoitus käyttää myös toimituspassikokeen oppimateriaalina, PAM pitää tärkeänä, että alkoholijuoman toimittajaa koskevat velvollisuudet ja käytännön toimintaohjeet erottuvat tekstistä selkeästi. Ohjeessa tulisi nykyistä selvemmin erottaa toisistaan toimitusluvanhaltijan vastuut, yksittäisen toimittajan tehtävät sekä tilanteet, joissa toimittajalle voi syntyä henkilökohtainen vastuu. Tämä parantaisi sekä työntekijöiden oikeusturvaa että ohjeen käytettävyyttä oppimateriaalina. Selkeyttä voisi lisätä esimerkiksi kokoamalla lukuun 2.5 lyhyen yhteenvedon alkoholijuoman toimittajan keskeisistä velvollisuuksista.

Yksityiskohtaiset huomiot

Luku 2.3 sisältää paljon toimitusketjua ja eri alkoholijuomia koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä. Oppimateriaalin näkökulmasta olisi hyödyllistä erottaa nykyistä selvemmin, mitä alkoholijuoman toimittajan tulee itse tarkistaa tai tietää ja mistä myyjä tai toimitusluvanhaltija vastaa. (2.3 Alkoholijuomien vastaanottaminen toimitukseen)

Ohjeessa voisi vielä enemmän korostaa, että ikärajavalvontaan, asiakkaan tilan arviointiin ja muihin lakisääteisiin tehtäviin on oltava tosiasiallisesti riittävästi aikaa. Toimitusnopeutta koskevat tavoitteet tai muut työn ohjauksen käytännöt eivät saa vaikeuttaa näiden velvollisuuksien asianmukaista hoitamista. (2.4 Henkilökunta)

PAM pitää tärkeänä luonnoksen kirjausta, jonka mukaan toimittajaan ei saa kohdistaa taloudellisia tai työnjohdollisia seuraamuksia tämän kieltäytyessä luovuttamasta alkoholijuomaa toimituskiellon vuoksi. Ohjeessa olisi hyvä selventää, että suoja kattaa myös välilliset seuraamukset. Tämä on tärkeää erityisesti alustatyössä, jossa lainmukainen kieltäytyminen voisi muutoin vaikuttaa esimerkiksi toimittajalle tarjottaviin tuleviin toimeksiantoihin tai muihin algoritmisen työn ohjauksen ratkaisuihin. Lainmukaisesta kieltäytymisestä ei tulisi aiheutua toimittajalle suoraa tai välillistä taloudellista haittaa. (2.6 Toimituskiellot ja asiakkaat sekä 2.7.2 Toiminta toimituskieltopaikoissa)

Luonnoksen mukaan ikärajan alittuessa alkoholijuoma on palautettava myyjälle eikä sitä voida toimittaa uudelleen, kun taas henkilöllisyystodistuksen puuttuessa toimitus voidaan tehdä myöhemmin, jos vastaanottaja tällöin todistaa ikänsä. Tämä ero ja eri tilanteissa noudatettava toimintatapa tulisi tuoda ohjeessa nykyistä selvemmin esiin. (2.6.1 Ikäraja)

Ohjeessa olisi lisäksi hyvä tunnistaa, että alkoholilain mukainen velvollisuus kieltäytyä luovuttamasta alkoholijuomia voi johtaa tilanteisiin, joihin liittyy työntekijän turvallisuuteen kohdistuvia riskejä. Ohjeessa voisi tältä osin selventää alkoholilain mukaisten velvoitteiden suhdetta työnantajan työturvallisuusvelvoitteisiin tai tarvittaessa viitata työsuojeluviranomaisen ohjeistukseen. (2.6.2 Päihtynyt tai häiritsevästi käyttäytyvä asiakas)

Seuraamuksia koskevassa luvussa olisi hyvä erottaa nykyistä selkeämmin toimitusluvanhaltijaan kohdistuvat hallinnolliset seuraamukset ja yksittäiseen alkoholijuoman toimittajaan mahdollisesti kohdistuvat seuraamukset. Tämä olisi tärkeää erityisesti siksi, että ohjetta käytetään myös toimituspassikokeen oppimateriaalina. Lukijalle tulisi muodostua yksiselitteinen kuva siitä, mistä rikkomuksista vastaa toimitusluvanhaltija ja missä tilanteissa myös yksittäiselle toimittajalle voi syntyä henkilökohtainen vastuu. (3.3 Seuraamukset säännösten rikkomisesta)

Helsingissä, 13. elokuuta 2026

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry

Annika Rönni-Sällinen
puheenjohtaja

Lisätietoja:

Eero Löytömäki
koulutus- ja elinkeinopoliittinen asiantuntija
eero.loytomaki@pam.fi
p. 050 4624697